Lietas Nr. C33490214
Lietas arhīva Nr. C-0175-17/15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2017. gada 21. martā

Jelgavas tiesa šādā sastāvā:
tiesnese K. Zaura
ar tiesas sēžu sekretāri L. Rudēvicu
piedaloties prasītāja pārstāvim /pers. C/
2017. gada 7. martā izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu SIA „Nordea Finance Latvia" prasībā pret /pers. E/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

SIA „Nordea Finance Latvia" (turpmāk arī Prasītājs) cēlis prasību pret /pers. E/ (turpmāk arī Atbildētājs) par parāda piedziņu, kurā lūdz piedzīt no Atbildētāja par labu Prasītājam pamatparādu 4 719,71 EUR; izdevumus, kas saistīti ar līzinga objekta pārņemšanu un pārdošanu 247,79 EUR *(acīmredzot pārrakstīšanās kļūda un domāts 274,79 EUR – tiesas piezīme)*; tiesas izdevumus; noteikt Prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt Atbildētāja likumiskos 6% gadā no piedzītās parāda summas.

Prasība motivēta ar to, ka 2008. gada 16. jūlijā starp Prasītāju, kā iznomātāju no vienas puses un Atbildētāju, kā nomnieku no otras puses ir noslēgts nomas pirkuma (līzinga) līgums Nr. 20081523 (turpmāk – Līzinga līgums). Ar Līzinga līgumu nodibinātā saistība paredz, ka iznomātājs uz nomas perioda laiku – 60 mēnešiem - nodod nomniekam turējumā un lietošanā no pārdevēja SIA "A2 Autowelt" iegādātu līzinga objektu – automašīnu "SAAB 9-3"- par starp pusēm saskaņotu pirkuma maksu. Pēc nomas perioda beigām, ja nomnieks ir izpildījis visas saistības attiecībā pret iznomātāju, nomas objekts pāriet nomnieka īpašumā. Nomnieks apņēmās maksāt iznomātājam nomas maksājumus, kas sastāv no pamatsummas un procentu maksājumiem.

Prasītājs norāda, ka ir izpildījis ar Līzinga līgumu nodibināto saistību un pirkuma darījumā no SIA "A2 AUTOWELT" iegādātu nomas objektu ir nodevis Atbildētājam. Atbildētājs ir pieņēmis turējumā un lietojis nomas objektu, bet nav pildījis ar Līzinga līgumu nodibināto saistību, nav savlaicīgi veicis nomas maksājumus. Tā kā Atbildētājs ilgstoši neveica nomas maksājumus nolīgtajos termiņos un apmērā, Prasītājs, pamatojoties uz Līzinga līguma vispārējo noteikumu 7.2.8.3. punktu, 2009. gada 24. novembrī lauza Līgumu un lūdza Atbildētāju līdz 2009. gada 8. decembrim nogādāt līzinga objektu pie SIA "Veģu auto" (Rīgā, Vienības gatvē 18). Atbilstoši Līzinga līguma vispārējo noteikumu 7.4. punktu, Atbildētājam pilnībā un bez papildu nosacījumiem jāsedz visi pamatotie izdevumi, kas nepieciešami, lai prasītājs pārņemtu savā valdījumā līzinga objektu un pēc sava ieskata to pārdotu, kā arī jāsamaksā iznomātājam naudas summas, kas veidojas kā starpība starp summu, ko iznomātājs ieguvis pārdodot līzinga objektu, un parāda un atlikušās pamatsummas kopsummas. Pēc Līzinga līguma laušanas parāda un atlikušās pamatsummas kopsumma sastādīja 9 145,94 EUR (savlaicīgi neapmaksātie nomas maksājumi 942,04 EUR un atlikusī pamatsumma 8 203,90 EUR (bez PVN)). Līzinga objekts 2011. gada 17. maijā ir atsavināts par 4 426,23 EUR (bez PVN) un saņemtais maksājums ir ieskaitīts neapmaksāto rēķinu apmaksai, tai skaitā rēķinos iekļauto blakus prasījumu apmaksai, pēc kā Atbildētāja parāds sastāda 4 719,71 EUR.

Tā, kā Atbildētājs neizpildīja iznomātāja lūgumu nogādāt līzinga objektu pie SIA "Veģu auto" līdz 2009. gada 8. decembrim, tad līzinga objekta pārņemšanu un nogādāšanu līdz iznomātāja norādītajai vietai nodrošināja SIA "Silence". Par minēto pakalpojumu Prasītājs ir samaksājis SIA "Silence" 58,79 EUR. 2011. gada 17. maijā līzinga objekts tika pārdots ar SIA "Veģu auto" starpniecību. Par minēto pakalpojumu Prasītājs ir samaksājis SIA "Veģu auto" komisijas maksu 216,00 EUR apmērā. Tādējādi Prasītājam ir radušies izdevumi, kas saistīti ar līzinga objekta pārņemšanu un pārdošanu 247,79 EUR *(acīmredzot pārrakstīšanās kļūda un domāts 274,79 EUR – tiesas piezīme)*.

Prasītājs norāda, ka 2011. gada 3. oktobrī un 2014. gada 15. aprīlī Atbildētājam ir nosūtīti paziņojumi saistību izpildei, taču Atbildētājs uz tiem nav reaģējis, nav cēlis iebildumus par doto parāda summu, nav veicis parāda samaksu.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1590., 1591., 1651., 1652., 1716., 1720., 1753., 1756., 1757., 1759., 1765., 2004., 2021., 2112., 2113., 2124., 2141., 2152., 2171. pantu., Komerclikuma 463., 467. pantu.

Atbildētājs iesniedzis lietā rakstveida paskaidrojumu par celto prasību (lietas 53.-56. lapa), kurā norāda, ka prasību neatzīst. Atbildētājs norāda, ka 2008. gada 16. jūlijā starp viņu kā iznomātāju un Prasītāju kā nomnieku tika noslēgts Līzinga līgums, atbilstoši kuram līzinga ņēmējs uzņēmās pienākumu izpirkt līzingā nodoto automašīnu SAAB 9-3. Ņemot vērā minēto, Līzinga līgumam ir piemērojami Civillikuma un Komerclikuma noteikumi par pirkuma līgumu. No Komerclikuma 410., 467. panta nomām izriet, ka Prasītājam bija tiesības atkāpties no noslēgtā Līzinga līguma. Komerclikums neparedz kārtību, kāda jāievēro, atkāpjoties no līzinga līguma un kādi zaudējumi jāatlīdzina Prasītājam, kā arī nereglamentē zaudējumu atlīdzināšanas kārtību. Ņemot vērā Komerclikuma 463. panta otrās daļas 1. punktā noteikto, izskatot jautājumu par to, kādā kārtībā laužams Līzinga līgums un kādas pusēm rodas saistības Līzinga līguma laušanas gadījumā, ir jāvadās no Civillikuma noteikumiem par pirkuma līgumu. Atbildētājs atsaucas uz Civillikuma 2047., 2050. pantu un norāda, ka Prasītājam ir bijušas likumīgas un līgumiskas tiesības atkāpties no līguma, taču, ja Prasītājs ir prasījis līguma atcelšanu, tad viņš vairs nevar prasīt, lai to izpilda.

Atbildētājs norāda, ka gadījumā, ja starp pusēm noslēgts nomaksas pirkuma līgums, kāds nepārprotami ir Līzinga līgums, tad Civillikuma paredz atsevišķu regulējumu līguma laušanas gadījumam. Atbildētājs, atsaucoties uz Civillikuma 2070. pantu norāda, ka summā, kas pienākas pārdevējam no pircēja ieskaitāmi visi pircēja izdarītie maksājumi un pretēji nolīgumi nav spēkā.

Atbildētājs norāda, ka ir lietojos līzinga objektu no 2008. gada līdz 2009. gadam un pats personīgi 2009. gada 8. decembrī ir nogādājis to Prasītāja norādītajā vietā – Vienības gatvē 18, Rīgā, tāpēc nav saprotams, kas par izdevumiem radušies Prasītājam sakarā ar transportlīdzekļa pārņemšanu tā turējumā. Norāda, ka ar viņu netika saskaņots neviens no Prasītāja pieprasītiem papildus izdevumiem. Atbildētājs netika iepriekš

informēts par šādiem izdevumiem, ka arī neuzņēmās saistības tos apmaksāt. Izmantot SIA „Silence" pakalpojumus Prasītājs izvēlējas pēc paša brīvas gribas, nesaskaņojot un nevienojoties ar Atbildētāju par to, kurš un kādā kārtībā segs šos izdevumus. Vēl jo vairāk, pārņemot transportlīdzekli savā turējumā, Prasītājam radās pilnīgās īpašuma tiesības pār to, kuras Prasītājs varēja izmantot jebkurā tam tīkamākajā veidā savukārt Atbildētājs zaudēja tiesības uz transportlīdzekļa iegādi. Prasītājs nav taisījis transportlīdzeklim nekādus izdevumus, kas varētu būt saistīti ar to, am nav bijis vajadzīgs nekāds remonts vai uzlabojumi pēc nodošanas Prasītājam. Prasītājs nav pievienojos prasības pieteikumam nekādus apliecinājumus, tam, ka būtu cietis zaudējumus sakarā ar transportlīdzekļa bojājumiem, labojot tos.

Paskaidrojumā norādīts, ka visi līgumi parakstīšanai tika sagatavoti iepriekš, Atbildētājam nebija nodrošināta iespēja ietekmēt to saturu. Atbildētājam īsumā tika izstāstīts – cik liela līzinga summa, kādi procenti, termiņš, cik ir mēneša maksājumi, kā arī tas, ka tie ir tipveida un nav grozāmi. Šāda pieeja līgumu noslēgšanai no Prasītāja puses jau iepriekš nostāda patērētāju neizdevīgā stāvoklī, pārkāpjot vienlīdzības principu un labticīguma prasības. Konkrētajā gadījumā pastāv tiesiskas attiecības starp Prasītāju kā pakalpojuma sniedzēju un Atbildētāju kā patērētāju. Līzinga noteikumi, kas paredz Prasītājam tiesības prasīt visu papildus izdevumu samaksu no Atbildētāja, nesaskaņojot to apmēru, neatbilst līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības prasībām, jo līgums šajā daļā ir netaisnīgs pret Atbildētāju kā patērētāju. Prasītāja rīcība, nesaskaņojot ar Atbildētāju papildus izdevumu apmēru, pienācīgā kārtā neinformējot to par šādiem papildus izdevumiem, ir Atbildētāja kā patērētāja tiesību pārkāpums (Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 3. panta 3. punkts). Atbildētājs norāda, ka Līzinga līgums daļā, kas paredz Prasītājam tiesības prasīt visu papildus izdevumu samaksu no Atbildētāja, nesaskaņojot to apmēru, ir netaisnīgs.

Atbildētājs, atsaucoties uz Civillikuma 1774. pantu norāda, ka Prasītājs varēja izvairīties no zaudējumiem un, ja Atbildētājam būtu dota iespēja pašam atrast pircēju transportlīdzeklim, tā būtu veicis visas iespējamās darbības, lai notirgotu to par maksimālu cenu, rīkojot izsoli vai izpētot citu kaimiņvalstu tirgus auto jomā, jo finansiālās krīzes situācijā automašīnu vērtība Latvijā strauji kritās. Pārņemot transportlīdzekli savā īpašumā, Prasītājs to ir pārdevis tikai 2011. gadā, kas nozīmē to, ka 2 gadus Prasītājs to izmantoja savām vajadzībām, tādēļ, iespējams, to izdevās pārdot par zemāko summu.

Jelgavas tiesā saņemta Prasītāja atsauksme par Atbildētāja paskaidrojumu (lietas 66.-69. lapa). Prasītājs, atsaucas uz 2002. gada 27. februāra spriedumā lietā Nr. SKC-118 un 2005. gada 21. decembra spriedumā lietā Nr. SKC-713 norādīto, ka līzinga līguma saistības nav tieši regulētas Civillikumā, tādēļ šo saistību regulējums nosakāms pašā līgumā. Līzinga līgums nav uzskatāms tikai par aizdevuma līgumu, kas nosaka kreditora un parādnieka saistības, tāpat tas nav arī tikai līgums par mantas lietojumu, ko regulē nomas, īres vai patapinājuma līgums. Līzinga līgumā paredzētais bankas kredīts un mantas iegādē ar tās lietojuma piešķiršanu līzinga ņēmējam un saistību atmaksas kredītu, lai iegūtu līzinga objektu īpašumā, veido kompleksas šī dalībnieku saistības, kas atraujamas vien no otras.

Prasītājs uzskata, ka ir jāvadās no pušu starpā noslēgtā Līzinga līguma. Līzinga līguma 7.4. punktā Atbildētājam ir piešķirts pienākums Līzinga līguma pirmstermiņa izbeigšanas gadījumā segt visus Prasītājam radušos pamatotos izdevumus, kas saistīti ar līzinga objekta pārņemšanu valdījumā un tā pārdošanu, kā arī samaksāt Prasītājam naudas summas, kas veidojas kā starpība starp summu, ko Prasītājs ieguvis pārdodot līzinga objektu, un parāda un atlikušās pamatsummas kopsummu.

Atbildētāja argumenti nav pierādīti un ir vērtējami kā nepamatota atrunāšanās ar mērķi izvairīties no saistību izpildes. Atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus, ka pats ir nogādājis līzinga objektu Prasītāja norādītajā adresē. Prasītājam ar SIA "Silence" starpniecību transportlīdzekli nācās izņemt no Atbildētāja. Atbildētājs pēc vairākkārtējiem aicinājumiem labprātīgi nenogādāja līzinga objektu uz Prasītāja norādīto adresi, kā arī nav reaģējis uz Prasītāja piedāvāto iespēju veikt parādu saistību atmaksu, sastādot grafiku.

Prasītājam nebija pienākums paziņot vai kādā veidā saskaņot ar Atbildētāju par transportlīdzekļa pārdošanas apstākļiem. Pats Atbildētājs pirms tiesas procesa uzsākšanas neizrādīja interesi par savām saistībām un Līzinga līguma objektu. Līzinga līguma 7.4.2. punktā puses vienojās, ja līgums tiek izbeigts pirms termiņa, Prasītājam ir tiesības pieņemt savā valdījumā līzinga objektu un pēc sava ieskata to pārdot. Līzinga līgumu Atbildētājs ir parakstījis un likumā paredzētajā kārtībā nav apstrīdējis, tādēļ tas ir spēkā esošs un it īpaši ņemami vērā nosacījumi, kas attiecas uz Līzinga līguma objekta pārdošanu.

Atbildētāja atsaukšanās uz ekonomisko krīzi un atbildētāja finanšu resursu samazināšanos nevar būt par pamatu parādniekam atsvabināšanai no viņam neizdevīgām nokavējuma sekām. Ekonomiskā krīze nav atzīstama par nepārvaramu varu Civillikuma izpratnē, kas tika atrunāta arī Līzinga līguma 8. punktā.

Norāda, ka Atbildētājs ar Prasītāja ziņu transportlīdzekli pārdot par maksimāli augstāko cenu varēja savlaicīgi, līdz ko sākās finansiālas grūtības. Atbildētājs tāda veida interesi nebija izrādījis. Līzinga objekts - transportlīdzeklis - ir kustama manta, kuras vērtība samazinās ar katru dienu, ar ko ir jārēķinās iegādājoties jebkādu kustamo mantu. Eksperta 2010. gada 4. janvāra slēdzienā 2004. gada izlaiduma automašīnai noteikta faktiskā vērtība 8 500,00 EUR un ātrās realizācijas vērība noteikta 6 375,00 EUR. Prasītājs uzskata, ka pārdodot transportlīdzekli par 5 400,00 EUR, tā ir maksimālā iespējamā naudas summa, ko varēja iegūt no kustamās mantas pārdošanas.

Atbildētāja norāde par transportlīdzekļa pārdošanu un izmantošanu kreditora vajadzībām divus gadus pēc tās atsavināšanas neatbilst patiesībai. Transportlīdzekļa izņemšana un nogādāšana Prasītāja norādītajā adresē izpildīta 2010. gada 5. janvārī un transportlīdzeklis tika pārdots 2011. gada 17. maijā, t.i., 16 mēnešu laikā no izņemšanas brīža. Kustamās mantas pārdošana laika ziņā nav precīzi paredzams process un ir atkarīgs no tirgus ekonomiskā stāvokļa, transportlīdzekļa nolietojuma stāvokļa, tirgus pieprasījuma un citiem apstākļiem, tādēļ Prasītāja ieskatā transportlīdzeklis tika realizēts iespēju robežās maksimāli ātri.

Atbildētājs atsaukšanās uz Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteiktajām normām ir formāla, jo Prasītājs Atbildētājam neliedza iepazīties un ietekmēt Līzinga līguma saturu. Atbildētājs Līzinga līgumu ir parakstījis un līdz pat paskaidrojumu sniegšanai tiesai iebildumu par līguma saturu nebija cēlis. Patērētāju tiesību aizsardzības likums neaizliedz kredītdēvējam sastādīt tipveida līgumus, tipveida līgums pēc būtības ir atzīstams par netaisnīgu gadījumos, kad tajā ir ietvertas nesamērīgas un netaisnīgas sankcijas attiecībā pret parādnieku. Atbildētājs paskaidrojumos nav norādījis konkrētus Līzinga līguma nosacījumus, kuri būtu atzīstami par netaisnīgiem un neatbilstošiem Patērētāju tiesību aizsardzības likumā nostiprinātajam. Prasītājs uzskata, ka Līzinga līguma nosacījumi nav uzskatāmi par netaisnīgiem un tādiem, kas nostāda Prasītāju nevienlīdzīgā stāvoklī attiecībā pret Atbildētāju.

Tiesas sēdē Prasītāja pārstāvis prasību uzturēja pilnā apmērā uz prasības pieteikumā minētajiem pamatiem. Papildus paskaidroja, ka finanšu līzinga būtība ir tāda, ka persona vēlas iegādāties automašīnu un pati atrod to kādā no tirdzniecības vietām, tai ir zināms automašīnas stāvoklis un cena, bet lai to nopirktu, ir jāpiesaista finanšu līdzekļi. Atbildētājs pie auto tirgotāja SIA "Autowelt" bija noskatījis automašīnu SAAB 9-3 12 880,00 EUR vērtībā un vērsās pie Prasītāja ar lūgumu finansēt pirkumu. Automašīnas pirkumu veica Prasītājs, aizdodot savus naudas līdzekļus. Minētais nomas objekts tika nodots Atbildētāja valdījumā un lietošanā un 60 mēnešu nomas perioda laikā viņam bija jāsamaksā Prasītājam pirkuma maksa un procenti, ko puses ir nolīgušas. Pēc tā automašīna nonāktu Atbildētāja īpašumā. Puses līgumā atrunāja arī noteikumus, kas notiek līguma pirmstermiņa izbeigšanas gadījumā, t.i., ka Atbildētājam jāsedz starpība starp pirkuma maksu un nomas objekta pārdošanas rezultātā iegūtajiem līdzekļiem, kā arī visi izdevumi saistībā ar nomas objekta pārņemšanu un pārdošanu. Prasītājs savas saistības pilnībā izpildīja. Tā kā Atbildētājs sāka kavēt maksājumus, jo sākot no 2009. gada 7. jūlija netika apmaksāti 3 rēķini pēc kārtas, tad Prasītājs atkāpās no līguma. Līzinga līguma tipveida noteikumi neaizskar konkrētā patērētāja tiesības un neuzliek nepamatotus pienākumus, ir ievērota pušu līdztiesība. Ja Atbildētājs nepilda savas no līguma izrietošās saistības, tad viņam ir jāuzņemas risks, jo Prasītājam šī automašīna nav vajadzīga, tā bija vajadzīga Atbildētājam. Prasītājs automašīnu iegādājās, lai pēc nomas perioda beigām Atbildētājs to

varētu iegūt savā īpašumā. Atbildētājs varēja pats meklēt pircēju, kurš automašīnu nopirktu par dārgāku cenu, ko viņš nav darījis. Pēc automašīnas pārņemšanas Prasītāja valdījumā tā stāvēja SIA "Veģu Auto" laukumā Vienības gatvē 18 un tika pārdota tad, kad tai radās pircējs.

Atbildētājs/pers. E/ tiesas sēdē neieradās. Atbildētājs par tiesas sēdes vietu un laiku ir informēts iepriekšējā tiesas sēdē 2016. gada 7. aprīlī, par ko atbilstoši Civilprocesa likuma 211. panta trešajā daļā noteiktajam Atbildētājs ir parakstījies lietas uzziņas lapā (lietas 1. lapa). Nekādi iesniegumi vai lūgumi no Atbildētāja lietā nav saņemti, viņš tiesu nav rakstveidā informējis par saviem neierašanās iemesliem. Ņemot vērā minēto tiesa nesaskata Civilprocesa likuma 209. un 210. pantā noteiktos lietas izskatīšanas atlikšanas pamatus un lieta, saskaņā ar Civilprocesa likuma 156. pantu, ir izskatāma Atbildētāja prombūtnē.

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus, Atbildētāja rakstveida paskaidrojumus un Prasītāja pārstāvja sniegtos paskaidrojumus tiesas sēdē kopsakarā ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasības ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Civillikuma 1402. pants nosaka, ka saistību tiesība rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Lietā nav strīda par to, ka 2008. gada 16. jūlijā starp Prasītāju kā iznomātāju un atbildētāju /pers. E/ kā nomnieku tika noslēgts Nomas pirkuma (līzinga) līgums Nr. /Līguma Nr./(lietas 12.-18. lapa). Saskaņā ar minētā Līzinga līguma noteikumiem Prasītājs kā iznomātājs nomnieka uzdevumā apņēmās iegādāties transportlīdzekli SAAB 9-3, šasijas Nr. /šasijas numurs/ (līzinga objekts) un nodot to uz nomas periodu – 60 mēnešiem- Atbildētāja turējumā un lietošanā.

Saskaņā ar Līzinga līguma Vispārējo noteikumu 3.1. punktu, īpašuma tiesības uz līzinga objektu iznomātājs patur līdz brīdim, kad nomnieks būs pilnībā izpildījis visas no līguma izrietošās saistības un pienākumus un veicis visus līgumā paredzētos maksājumus pilnā apmērā. Nomnieks pēc nomas perioda notecējuma un/vai no līguma izrietošo saistību izpildījuma, bet papildu samaksas iegūst īpašuma tiesības uz līzinga objektu.

Lietā nav strīda arī par to, ka 2008. gada 16. jūlija starp Prasītāju kā pircēju, Atbildētāju kā nomnieku un SIA "A2 Autowelt" kā pārdevēju ir noslēgts Pirkuma līgums Nr. 20081523 (lietas 19.-20. lapa), saskaņā ar kuru Prasītājs no SIA "A2 Autowelt" pērk līzinga objektu. Pirkuma maksa noteikta 12 880,00 EUR un pārdevējs apņēmies nodot līzinga objektu nomniekam ne vēlāk kā līdz 2008. gada 22. jūlijam.

Ar lietā iesniegto SIA "A2 Autowelt" 2008. gada 15. jūlijā izrakstīto avansa rēķinu Nr. 0303 un Prasītāja konta izrakstu (lietas 21., 22. lapa) apstiprinās, ka Prasītājs ir samaksājis SIA "A2 Autowelt" pirkuma maksu 12 236,00 EUR apmērā, kas ir starpība starp Pirkuma līgumā noteikto līzinga objekta pirkuma maksu un Atbildētāja veikto pirmo iemaksu 644,00 EUR apmērā. Ar Piegādes akceptu apstiprinās, ka līzinga objekts ir nodots Atbildētājam 2008. gada 17. jūlijā (lietas 21., 22., 23. lapa).

Saskaņā ar Līzinga līguma vispārējo noteikumu 6.1. punktu Atbildētājs apņēmās maksājumu grafikā noteiktajā apmērā un kārtībā veikt nomas maksājumus (pamatsummas un procentu maksājumi) par līzinga objektu. No Līzinga līguma maksājumu grafika (lietas 17.-18. lapa), Līzinga līguma maksājumu vēstures, nomas maksājumu atšifrējuma un līgumsoda aprēķina (lietas 7., 8., 9. lapa), kā arī Prasītāja 2009. gada 4. jūnija, 7. jūlija 5. augusta un 3. septembra rēķiniem (lietas 24., 25., 26., 27. lapa) ir redzams, ka Atbildētājs nav veicis ikmēneša nomas maksājumus Līzinga līgumā noteiktajā apmērā un kārtībā.

Līzinga līguma Vispārējo noteikumu 7.2.8.3. punktā ir noteikts, ka iznomātājam (Prasītājam) ir tiesības pirms termiņa izbeigt no Līguma izrietošās tiesiskās attiecības, ja nomnieks (Atbildētājs) pilnīgi vai daļēji nesamaksā nomas maksājumus un šī maksāšanas saistību neizpilde turpinās vienu mēnesi pēc attiecīgās maksājuma dienas.

No lietā iesniegtajiem pierādījumiem ir redzams, ka Prasītājs 2009. gada 24. novembrī Atbildētājam nosūtījis paziņojumu (lietas 28. lapa), kurā Atbildētājs tika informēts par to, ka Līzinga līgums vienpusējā kārtā tiek izbeigts ar 2009. gada 24. novembri, pamatojoties uz Līzinga līguma 7.2.8.3 un 7.3. punktiem. Paziņojumā Atbildētājam arī lūgts līdz 2009. gada 8. decembrim līzinga objektu nogādāt SIA "Veģu Auto", Rīgā, Vienības gatvē 18. Atbildētājs arī informēts, ka gadījumā, ja līdz minētajam datumam līzinga objekts netiks nogādāts norādītajā vietā, līzinga objekta pārņemšanu veiks Prasītāja pilnvarotā persona.

Atbildētājs savos rakstveida paskaidrojumos ir atzinis, ka Prasītājam bija līgumiskas un likumiskas tiesības atkāpties no noslēgtā Līzinga līguma.

Ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem to kopumā apstiprinās, ka Līzinga līguma laušanas brīdī Atbildētāja parāds un atlikušās pamatsummas kopsumma par līzinga objektu sastādīja 9 145,94 EUR (savlaicīgi neapmaksātie nomas maksājumi 942,04 EUR un atlikusī pamatsumma 8 203,90 EUR).

Ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem apstiprinās, ka Prasītājs 2011. gada 3. oktobrī nosūtījis Atbildētājam paziņojumu par saistību izpildi ar lūgumu nokārtot visas parādsaistības pret SIA „Nordea Finance Latvia", brīdinot arī par sekām, kādas iestāsies parāda nesamaksāšanas gadījumā. Minēto vēstuli Atbildētājs ir saņēmis 2011. gada 25. oktobrī (lietas 36., 37. lapa). Arī 2014. gada 15 aprīlī Prasītājs nosūtījis Atbildētājam paziņojumu par saistību izpildi, lūdzot nokārtot savas parādsaistības (lietas 38., 39.-40. lapa).

Tiesa atzīst par nepamatotiem Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos izteiktos iebildumus, ka gadījumā, kad Prasītājs ir izbeidzis Līzinga līgumu pirms termiņa, tas vairs nevar prasīt šī līguma izpildi. Tāpat arī par nepamatotiem tiesa atzīst Atbildētāja iebildumus par to, ka viņš netika iepriekš informēts par Prasītāja papildus izdevumiem saistībā ar transportlīdzekļa pārņemšanu un pārdošanu, kā arī nav uzņēmies saistības tos apmaksāt.

Civillikumā nereglamentētais līzinga līgums (tāpat kā faktorings, franšīze, u.c.) radies ekonomisko attiecību attīstības gaitā un ietver sevī vairāku citu līguma veidu noteikumus (*sk. K. Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata.-Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 32.-34. lpp.*). Līzingu var raksturot kā konsensuālu atlīdzības līgumu, ar kuru viena puse (līzinga devējs) apsola iegūt īpašuma tiesības uz otras puses (līzinga ņēmēja) izraudzītu lietu (līzinga objektu) un nodot to līzinga ņēmējam lietošanā, pretī saņemot zināmu līzinga maksu (*sk. L. Leja. Līzinga izpratne un pielietošana Latvijā un Eiropā (I). Likums un tiesības, Nr. 1 (41), 2003. gada janvāris*). Kaut arī Komerclikuma D daļa „Komercdarījumi", kuras XXI sadaļas 5. nodaļa satur līzinga līgumu reglamentējošas tiesību normas (līzinga līguma definīciju, līguma sekas, līzinga ņēmēja un devēja tiesības un pienākumus), spēkā stājās 2010. gada 1. janvārī, t.i., pēc Līzinga līguma noslēgšanas un tāpēc šajā lietā tieši nav piemērojama, tomēr tiesa atzīst par iespējamu izmantot likumdevēja doto līzinga līguma legālo definīciju, kas sniedz šī darījuma veida raksturojumu, lai kvalificētu pušu starpā nodibinātās tiesiskās attiecības.

Līzinga līgums ir tāds līgums, ar kuru komersants (līzinga devējs) apņemas iegūt īpašumā līzinga ņēmēja izraudzītu lietu no līzinga ņēmēja izraudzītas trešās personas (pārdevēja) un nodrošināt šīs lietas nodošanu līzinga ņēmēja lietošanā, bet līzinga ņēmējs apņemas pieņemt šo lietu un samaksāt nolīgto atlīdzību (Komerclikuma 463. panta pirmā daļa). Tātad līzinga līgumu nevar identificēt ar kādu atsevišķu Civillikumā noteiktu līguma veidu, jo tas ietver sevī vairāku dažādu līguma veidu – aizdevuma, nomas, dažkārt arī pirkuma līguma elementus. Tas, ka līzinga līguma noteikumi veido kompleksas šī darījuma dalībnieku saistības, kas nav nošķiramas viena no otras, atzīts arī judikatūrā (*Augstākās tiesas Senāta 2002. gada 27. februāra spriedums lietā Nr. SKC-118/2002; Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016. gada 14. septembra spriedums lietā Nr. SKC-116/2016*).

Līzinga devējs, iegādājoties un nododot lietošanā līzinga ņēmēja izraudzītu lietu (nomas priekšmetu), būtībā kreditē līzinga ņēmēju, kura pienākums ir veikt norunātos līzinga maksājumus. Līdz ar to likumsakarīgi, ka līzinga ņēmēja līgumsaistību neizpildes gadījumā (piemēram, ja netiek maksāti līgumā pielīgtie līzinga maksājumi), līzinga devējam ir tiesības uzteikt līgumu un pārņemt līzinga objektu savā faktiskā valdījumā. Nevar uzspiest līzinga devējam

turpināt kreditēt līzinga ņēmēju, kurš kavē līzinga maksājumus. J a līgums tiek izbeigts pirms termiņa, ir jānotiek savstarpējiem norēķiniem, kā pamatprincipu izmantojot restitūciju – maksimāli atjaunot līdzēju sākotnējo stāvokli, neizslēdzot zaudējumu atlīdzības un līgumsoda pieprasīšanu. Vienas puses vainojamas rīcības dēļ izbeigta līguma gadījumā cietusī puse ir tiesīga prasīt zaudējumu atlīdzību un līgumā paredzētos tiesiskās aizsardzības līdzekļus, piemēram, līgumsodu. Līzinga devējam nevar liegt prasīt, lai līzinga ņēmējs atlīdzina visus ar līzinga (nomas) priekšmeta iegādi saistītos izdevumus, kādi līzinga devējam rodas līguma priekšlaicīgas izbeigšanas gadījumā *(Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016. gada 14. septembra spriedums lietā Nr. SKC-116/2016)*.

Lietā ir nodibināts un netiek apstrīdēts tas, ka 2009. gada 24. novembrī Prasītājs, izmantojot tam piešķirtās tiesības, ir vienpusēji atkāpies no Līzinga līguma, jo Atbildētājs neveica Līzinga līgumā paredzētos maksājumus. Līzinga līguma vispārējo noteikumu 7.4.2. punkts nosaka, ja no Līzinga līguma izrietošās attiecības tiek izbeigtas pirms termiņa, nomnieks (Atbildētājs) neatsaucami pilnvaro iznomātāju (Prasītāju), bez papildu juridisku procedūru uzsākšanas, pārņemt savā valdījumā līzinga objektu, un pēc sava ieskata to pārdot. Tādā gadījumā nomnieks pilnībā un bez papildu nosacījumiem jāsedz visi pamatotie iznomātāja izdevumi, kas nepieciešami minēto darbību veikšanai, kā arī jāsamaksā iznomātājam naudas summa, kas veidojas kā starpība starp summu, ko iznomātājs ieguvis, pārdodot līzinga objektu un parāda un atlikušās pamatsummas kopsummu.

Lietā iesniegts sauszemes transportlīdzekļu tehniskā eksperta slēdziens automašīnas faktiskās vērtības akts Nr. 450/02 (lietas 31. lapa), saskaņā ar kuru 2010. gada 4. janvārī līzinga objekta faktiskā vērtība noteikta 8 500,00 EUR, bet ātrās realizācijas vērtība – 6 375,00 EUR.

Ar lietā iesniegto 2011. gada 17. maija pavadzīmi Invoice Nr. DOC1112129 un konta izrakstu (lietas 32., 33. lapa) apstiprinās, ka līzinga objekts ir atsavināts (pārdots) trešajai personai par 4 426,23 EUR. No prasības pieteikuma norādītā un lietā iesniegtās Līzinga līguma maksājumu vēstures (lietas 7. lapa) izriet, ka par līzinga objekta pārdošanu saņemtā naudas summa novirzīta daļējai parāda apmaksai, pēc kā Atbildētāja parāds Prasītājam sastāda 4 719,71 EUR, kas ir starpība starp summu, ko Prasītājs ieguvis, pārdodot līzinga objektu un parāda un atlikušās pamatsummas kopsummu (9 145,94 EUR-4 426,23 EUR).

Atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus savos paskaidrojumos norādītajiem iebildumiem, ka līzinga objektu viņš pats personīgi 2009. gada 8. decembrī ir nogādājis Prasītāja norādītajā vietā (Rīgā, Vienības gatvē 18) un tas ir arī pretrunā ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem. No lietā iesniegtajiem pierādījumiem izriet, ka Atbildētājs nav izpildījis Prasītāja lūgumu līdz 2009. gada 8. decembrim nogādāt līzinga objektu SIA "Veģu Auto" (Rīgā, Vienības gatvē 18), līdz ar ko Līzinga objekta pārņemšanu un nogādāšanu līdz minētajai adresei 2010. gada 5. janvārī ir nodrošinājusi SIA "Silence". Par šo pakalpojumu Prasītājs ir samaksājis 58,79 EUR (41,32 Ls), kas apstiprinās ar lietā iesniegto SIA "Silence" 2010. gada 11. janvāra rēķinu Nr. 7-2010 un Prasītāja konta izdruku par šī rēķina apmaksu (lietas 29., 30. lapa).

Ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem: SIA "Veģu Auto" 2011. gada 6. jūlija Pavadzīmi - rēķinu Nr. VAR 085 un Prasītāja konta izraksts (lietas 34., 35. lapa) apstiprinās arī Prasītāja norādītais, ka tam ir radušies izdevumi saistībā ar līzinga objekta SAAB 9-3 pārdošanu ar SIA "Veģu Auto" starpniecību, samaksātās komisijas maksas 216,00 EUR apmērā. Tādējādi Prasītājs ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem ir pierādījis to, ka saistībā ar līzinga objekta pārņemšanu valdījumā un pārdošanu, Prasītājam kopumā ir radušies izdevumi 274,79 EUR apmērā (58,79 EUR +216,00 EUR). Līdz ar to tiesa atzīst, ka prasības pieteikumā ir ieviesusies acīmredzama pārrakstīšanās kļūda, norādot, ka šo izdevumu summa ir 247,79 EUR.

Civillikuma 1590. pants nosaka, ka katrai pusei ir pret otru prasības tiesība par līguma izpildīšanu. Savukārt Civillikuma 1587. pants paredz, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus. Tā kā Prasītājs 2009. gada 24. novembrī ir atkāpies no Līzinga īguma, jo Atbildētājs nepildīja no minētā līguma izrietošās saistības, tad Atbildētājam ir pienākums izpildīt Līzinga līguma 7.4.2. punktā noteikto un samaksāt Prasītājam starpību starp līzinga objekta pārdošanas cenu un parāda un atlikušās pamatsummas kopsummu, kā arī segt Prasītāja izdevumus, ka tam ir radušies sakarā līzinga objekta pārņemšanu valdījumā un pārdošanu.

Tiesa par nepamatotiem atzīst arī Atbildētāja iebildumus par to Līzinga līgums bija tipveida līgums un viņam nebija nodrošināta iespēja ietekmēt tā saturu, kas viņu kā patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī, pārkāpjot vienlīdzības principu un labticīguma prasības; ka Līzinga līguma 7.4.2. punkta noteikumi, kas paredz Prasītāja tiesības prasīt visu papildus izdevumu samaksu no Atbildētāja, nesaskaņojot to apmēru, neatbilst līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības prasībām, jo ir netaisnīgs pret Atbildētāju kā patērētāju.

Lietā nav iegūti pierādījumi par to, ka pirms prasības celšanas Atbildētājs būtu iebildis pret Līzinga līguma noteikumiem. Faktiski no iesniegtajiem pierādījumiem to kopumā ir secināms, ka iebildumi attiecībā uz Līzinga līguma noteikumiem Atbildētājam ir radušies pēc prasības celšanas tiesā. Ņemot vērā minēto tiesa uzskata, ka nav pamata atzīt, ka pušu starpā būtu bijis strīds Līzinga līguma noteikumu apspriešanā vai ka Atbildētājam bija liegtas tiesības ietekmēt līguma noteikumus. Atbildētājs parakstot Līzinga līgumu ir apliecinājis, ka ir iepazinies ar tā saturu, ir sapratis līguma noteikumus un tie atbilst viņa kā līdzēja gribai, ka viņš pildīs līgumu no tā parakstīšanas dienas un līgums ir sastādīts un parakstīts bez spaidiem, maldības un viltus.

Līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam (Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta trešā daļa). Tādējādi no minētās tiesību normas izriet, ka ne visi neapspriesti līguma noteikumi ir atzīstami par netaisnīgiem. Lai neapspriestu līguma noteikumu atzītu par netaisnīgu ir nepieciešams konstatēt, ka tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Kā jau iepriekš spriedumā norādīts, tad konkrētajā gadījumā nav pamata secināt, ka Līzinga līguma noteikumi, tajā skaitā arī tā 7.4.2. punkts starp pusēm nav ticis apspriests. Lietā nav arī iesniegti pierādījumi, ka Atbildētājs būtu vērsies Patērētāju tiesību aizsardzības centrā ar pretenzijām par Līzinga līguma noteikumiem, vai arī būtu cēlis prasību tiesā atzīt konkrēto Līzinga līguma punktu par netaisnīgu. Tāpat arī nav konstatējams, ka Līzinga īguma 7.4.2. punkts radītu būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Līzinga līguma 7.4.2. punkts uzliek līzinga ņēmējam, kura pieļauto pārkāpumu dēļ ir notikusi pirmstermiņa atkāpšanās no Līzinga līguma, pienākumu segt līzinga devējam radušos izdevumus, kas saistīti ar līzinga objekta pārņemšanu valdījumā un tā pārdošanu. Minētais nerada būtisku neatbilstību līdzēju tiesībās un pienākumos par sliktu Atbildētājam. Līdz ar to tiesa uzskata, ka nav pamata Līzinga līguma 7.4.2. punktu atzīt par pušu tiesiskās vienlīdzības principam neatbilstošu vai netaisnīgu.

Ņemot vērā minēto tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma pilnīgi un no atbildētāja /pers. E/ par labu SIA "Nordea Finance Latvia" ir piedzenams pamatparāds 4 719,71 EUR un izdevumi, kas saistīti ar līzinga objekta pārņemšanu un pārdošanu 274,79 EUR apmērā.

Tiesa uzskata, ka piedzenot no Atbildētāja par labu Prasītājam ar līzinga objekta pārņemšanu un pārdošanu saistītos izdevumus 274,79 EUR apmērā netiek pārkāptas prasījuma robežas (Civilprocesa likuma 192. pants), jo no lietā iesniegtajiem pierādījumiem ir redzams, ka Prasītājam saistībā ar līzinga objekta pārņemšanu un pārdošanu kopumā ir radušies izdevumi 274,79 EUR apmērā, bet prasības pieteikumā ir ieviesusies acīmredzama pārrakstīšanās kļūda, norādot, ka šo izdevumu summa ir 247,79 EUR. To, ka tā ir pārrakstīšanās kļūda tiesas ieskatā papildus apstiprina arī tas fakts, ka Prasītājs ceļot prasību ir samaksājis valsts nodevu 439,22 EUR, kas atbilst par prasības summu 4 994,50 EUR (pamatparāda 4 719,71 EUR + līzinga objekta pārņemšanas un pārdošanas i274,79 EUR) maksājamās valsts nodevas apmēram.

Civilprocesa likuma 195. pants nosaka, ka, taisot spriedumu par naudas piedziņu, tiesa rezolutīvajā daļā norāda arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru .

Prasītājs ir lūdzis noteikt viņam tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus - 6% gadā no nesamaksātās kredīta summas.

Saskaņā ar Civillikuma 1759. panta 1. punktu, procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu, [..] šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem. Savukārt Civillikuma 1765. panta pirmā un otrā daļa nosaka, ka likumiskie procenti ir seši procenti no simta gadā.

Ņemot vērā minēto tiesa atzīst par pamatotu Prasītāja lūgumu noteikt viņam tiesības saņemt likumiskos nokavējuma procentus - 6% (seši procenti) gadā - no parāda pamatsummas – 4 719,71 EUR, jo to paredz Civilprocesa likuma 195. pants, kā arī likumisko procentu maksāšanas pienākumu un to apmēru nosaka Civillikuma 1756., 1759. un 1765. pants.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Prasītājs, iesniedzot prasību tiesā, samaksājis valsts nodevu 434,52 EUR (lietas 10. lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR (lietas 11. lapa), kopā samaksājot tiesas izdevumus 439,22 EUR apmērā. Minētie tiesas izdevumi ir piedzenami Prasītāja labā no atbildētāja /pers. E/.

Tāpat tiesa no uzziņas lapas un izziņas ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem (lietas 1., 2. lapa) konstatē, ka lietā kopumā ir radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 11,21 EUR apmērā. Tā kā prasība ir apmierināma, tad no Atbildētāja, par labu valstij ir piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,51 EUR apmērā, kas ir starpība starp lietā faktiski aprēķinātajiem un Prasītāja samaksātajiem ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, atbildētājam /pers. E/ ir nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, uzliekot par pienākumu iesniegt tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193. pantu, tiesa

nosprieda

Prasību apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. E/, personas kods /personas kods/, par labu SIA "Nordea Finance Latvia", vienotais reģistrācijas Nr.40003348054, parādu **4 994,50 EUR** (četri tūkstoši deviņi simti deviņdesmit četri *euro* 50 centi), kas sastāv no pamatparāda 4 719,71 EUR, izdevumiem, kas saistīti ar līzinga objekta pārņemšanu un pārdošanu 274,79 EUR; tiesas izdevumus **439,22 EUR** (četri simti trīsdesmit deviņi *euro*, 22 centi).

Par labu SIA "Nordea Finance Latvia" piedzītās summas ieskaitīt kontā: Nr. LV75NDEA0000080004026, Nordea Bank AB Latvijas filiāle, maksājuma mērķi: līzinga līguma Nr.20081523 saistību izpildei.

Noteikt SIA "Nordea Finance Latvia" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos nokavējuma procentus - 6% gadā - no galvenā parāda summas – 4 719,71 EUR.

Piedzīt no /pers. E/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,51 EUR (seši *euro*, 51 centi), kuru samaksa veicama: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Antonijas iela 6, Rīga, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Noteikt /pers. E/termiņu labprātīgai sprieduma izpildei - 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Zemgales apgabaltiesai, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Pilna sprieduma sastādīšanas diena - 2017. gada 4. aprīlis.

Tiesnese K. Zaura